

Domein(en): mens en maatschappij

Onderwerp: kinderrechten

Lesduur: 50 minuten

LEERPLANDOELEN

Bij het onlinelesmateriaal vind je een overzicht met alle leerplandoelstellingen per les.

MATERIAAL

Voor elke leerling

- themaschrift p. 2-3

Voor de leerkracht

- kopieerbladen p. 1-2

Voor de klas

- materiaal voor opdracht 5

TIP

Doe dit voor leerlingen van het eerste leerjaar mondeling.

Het doel van de les

In deze les ...

- leer ik wat kinderrechten zijn.
- leer ik dat we op 20 november de dag van de kinderrechten vieren.
- leer ik dat elk kind recht heeft op eten, drinken en naar school gaan.

Vorbereiding

Voor de leerkracht

- Bezoek de websites van de *Stichting Onze Kleine Weeskinderen* en Unicef en bekijk het overzicht van de kinderrechten (kopieerbladen p. 1-2) om je te informeren over het Kinderrechtenverdrag.
- Verzamel het materiaal dat je nodig hebt voor opdracht 5.
- Wees je bewust van het idee dat er ook in jouw klas kinderen zitten van wie de rechten niet over de hele lijn gerespecteerd worden. Ga verstandig om met signalen die je in de klas opvangt.
- Bespreek met collega's van andere leerjaren of het haalbaar en nuttig is om opdracht 5 van deze les op schoolniveau te organiseren.

Start

Noteer het woord 'kinderrechten' op je digibord en ontleed het. Kinderen zijn alle mensen die nog geen 18 jaar oud zijn. En 'rechten' verwijst naar dingen die kinderen nodig hebben, dingen die ze moeten krijgen.

- *Wat heb jij nodig om te kunnen leven?*
- *Wat moet je krijgen om te kunnen leven?*

Besluit: eten en drinken, een dak boven je hoofd, onderwijs, gezondheidszorg, een naam, een nationaliteit, ontspanning, een eigen mening ...

Benoem die elementen als kinderrechten. Geef mee dat die rechten in 1989 door de Verenigde Naties (alle landen van de wereld) werden opgesteld.

We leren vandaag over kinderrechten en over de dag van de kinderrechten die we elk jaar op 20 november vieren.

Rechten voor elk kind

Alle kinderen over de hele wereld moeten over de kinderrechten beschikken. Ze hebben recht op eten en drinken, recht op vrije tijd, recht op een eigen mening, recht op een woning, recht op een gezond leven ...

Ga het gesprek hierover met de leerlingen aan. Nuanceer daarbij dat een kind wel recht heeft op voeding, maar niet op chips, dat een kind wel recht heeft op een naam, maar dat het die niet elke dag kan veranderen, dat een kind wel recht heeft op vrije tijd, maar dat het niet de hele dag op de tablet hoeft te spelen ...

TIP

Bescherm leerlingen die te veel informatie over hun eigen situatie prijsgeven. Creëer later een veilig klimaat om hen de kans te geven te praten.

Organiseer een groepsgesprek waarbij je de leerlingen met hun eigen situatie confronteert.

- *Krijg jij voldoende en gevarieerd eten en drinken? Vertel.*
- *Heb je bij je geboorte een voornaam en familienaam gekregen? Vertel.*
- *Heb je boeken, een schooltas en vervoer om naar school te gaan? Vertel.*
- *Is er voldoende aandacht voor je gezondheid? Ga je naar de dokter, de tandarts ...? Vertel.*

Vraag aan de leerlingen of ze kinderen kennen die niet over die rechten beschikken. Laat hen hierover vertellen.

- *Ken jij kinderen die niet voldoende eten en drinken krijgen?*
- *Ken jij kinderen die elke dag hetzelfde moeten eten?*
- *Ken jij kinderen die geen naam hebben?*
- *Ken jij kinderen die niet naar school kunnen of mogen gaan?*
- *Ken jij kinderen die onvoldoende verzorgd worden?*

Trek het in tweede instantie open naar de hele wereld.

- *Kun je je voorstellen dat er kinderen zijn die onvoldoende eten en drinken krijgen, onvoldoende verzorgd worden of geen naam krijgen? Vertel.*
- *Denk je dat er kinderen zijn die niet naar school kunnen of mogen? Vertel.*

Kinderrechten

Kom tot de conclusie dat niet alle kinderen ter wereld over de basisrechten beschikken. Bespreek met de leerlingen voor welke kinderen de rechten gelden.

- *Wie heeft recht op eten en drinken? Jongens of meisjes?*
- *Wie heeft recht op zorg? Rijke kinderen of arme kinderen?*
- *Wie heeft recht op een eigen naam? Blanke, gele of bruine kinderen?*

Besluit: elk kind, jonger dan 18 jaar, jongens en meisjes, van elke huidskleur, van elk geloof, rijk of arm, alle kinderen hebben recht op eten en drinken, een eigen naam, zorg ...

Laat de leerlingen in duo samenwerken bij **opdracht 1**. Ze kruisen de kinderen aan voor wie deze rechten gelden. Vat opnieuw samen dat de kinderrechten er voor alle kinderen ter wereld zijn.

TIP

Projecteer een wereldkaart en duid België daarop aan.

TIP

Bekijk de website van Unicef waarop je het overzicht van de kinderrechten kunt tonen.

themaschrift p. 2

themaschrift p. 2

De dag van de kinderrechten

Vertel dat het verdrag van de kinderrechten meer dan honderd jaar geleden op 20 november werd ondertekend. Daarom vieren we elk jaar op 20 november de dag van de kinderrechten. Gebruik **opdracht 2** om de datum visueel voor te stellen. Laat '20 november' inkleuren.

Recht op onderwijs

Laat de leerlingen aan de hand van **opdracht 3** inzien dat er in vele landen minder onderwijsmiddelen zijn dan bij ons in België.

Bespreek de foto met behulp van deze vragen:

- Welke verschillen zie je met onze klas?
- Zouden deze leerlingen evenveel leren als wij? Waarom wel/niet?

Laat de leerlingen tot slot hun eigen klaslokaal tekenen en wijs hen nogmaals op de verschillen. Geef aan dat onderwijs in het algemeen een kinderrecht is. Je moet dat krijgen, je hebt er recht op.

Recht op voeding

Zoom in op één van de kinderrechten namelijk 'recht op voeding'. Geef aan dat elk kind, waar ook ter wereld, recht heeft op gevarieerd eten en drinken. Doe dat aan de hand van deze vragen:

- Ontbijt jij elke dag? Vertel.
- Eet je elke avond hetzelfde? Vertel.
- Mag je soms al eens kiezen wat je eet? Vertel.
- Wat gebeurt er als je iets niet lust?
- Moet je met honger gaan slapen?

Laat alle leerlingen hun schooltas nemen en de inhoud op hun bank leggen.

Bespreek de inhoud aan de hand van deze vragen:

- Zit/zat er iets in om te leren?
- Zit/zat er iets in om te schrijven of te tekenen?
- Zitten/zaten er leesboeken in?
- Zit/zat er iets in om te eten of drinken?
- Zit/zat er een brooddoos in of mocht je warm eten op school?

Vertel over de schooltas van Babetta.

Babetta woont in Honduras. Honduras ligt in Centraal-Amerika. Babetta's ouders zetten haar elke dag op de bus. Ze heeft een rugzak met schoolspullen bij zich. In die rugzak zitten balpennen, schriften en twee boeken. Babetta heeft vanmorgen thuis een halve koek gegeten. In de school van Babetta mogen de rijke kinderen 's middags in de refter gaan eten, Babetta mag dat niet. Tijdens de speeltijd eten sommige kinderen een appel of een tomaat, Babetta niet. Er zit zelfs geen drinkbus in de schooltas van Babetta. Ze moet tot 's avonds zeven uur wachten om te kunnen eten of drinken.

Bespreek de situatie van Babetta met de leerlingen. Vergelijk haar situatie met die van hen aan de hand van deze vragen:

- Wil jij zijn als Babetta? Vertel.
- Zou Babetta honger hebben?

themaschrift p. 3

TIP

Gebruik #kinderrechten en post foto's van de resultaten op twitter of facebook.

themaschrift p. 3

- *Waarom krijgen rijke kinderen wel eten en arme kinderen niet?*
- *Wat zou je daaraan willen doen?*

Besluit: Babetta heeft recht op eten en drinken, maar ze krijgt het niet omdat ze thuis arm zijn.

De leerlingen kleuren bij **opdracht 4** wat er in hun schooltas zit en vergelijken de inhoud met Babetta's schooltas.

Afronding

Vat de belangrijkste elementen van de les samen.

- Op 20 november vieren we de dag van de kinderrechten.
- Kinderrechten zijn er voor alle kinderen ter wereld.
- Een recht is iets wat je moet krijgen.
- Sommige kinderen krijgen die rechten niet.

Bespreek samen met de leerlingen de mogelijkheden van **opdracht 5**. Kies er enkele opdrachten uit en verwerk op die manier de inhoud, attitudes en vaardigheden die aan bod kwamen. Laat de opdrachten die ze uitvoerden in het themaschrift aanduiden.

Suggestie: spreek met de andere leerkrachten van je school af om samen de opdrachten te vervullen.

Achtergrondinformatie

Het Verdrag van de Rechten van het Kind

Het Verdrag van de Rechten van het Kind is gebaseerd op de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Het werd aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 20 november 1989 en werd van kracht op 2 september 1990. Het wordt meestal het Kinderrechtenverdrag of het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind genoemd.

Anno 2016 hebben 196 landen het verdrag geratificeerd. Dat zijn – op de Verenigde Staten na – alle lidstaten van de Verenigde Naties, en ook de Cookeilanden, Niue, de Staat Palestina en de Heilige Stoel. Hoewel de Verenigde Staten een actieve rol speelden in de totstandkoming van het verdrag en het in 1995 tekenden, hebben zij het als enige VN-lid niet geratificeerd. De presidenten Bill Clinton en George W. Bush hebben het verdrag nooit voorgelegd aan de senaat. Hoewel president Barack Obama gezegd heeft dat hij het "beschamend" vindt dat de Verenigde Staten het verdrag niet hebben geratificeerd, heeft ook hij het niet voorgelegd aan de senaat.

Naar: Wikipedia

De inhoud van het verdrag

Alle rechten in het Kinderrechtenverdrag zijn met elkaar verbonden en zijn alle even belangrijk. Het verdrag bestaat uit 54 artikelen en 4 leidende principes: het principe van niet-discriminatie (Artikel 2), het hoogste belang van het kind (Artikel 3), het recht op leven, overleven en ontwikkeling (Artikel 6) en het recht gehoord te worden en ernstig te worden genomen (Artikel 12).

Naar: www.unicef.be

Extra info op deze sites

<https://www.nph-belgium.org/nl>

<https://www.unicef.be/nl/over-unicef/onze-inspiratie/kinderrechten>

<https://djapo.be/kinderrechten>

<https://www.amnesty.nl/wat-we-doen/educatie/leerlingen/kinderrechten>

<https://www.kinderrechten.be/professionals>

<https://www.belgium.be/nl/familie/kinderen/kinderrechten>

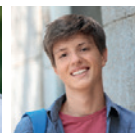
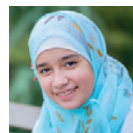
Notities

LES 1 Een recht voor elk kind

In deze les ...

- ☐ leer ik wat kinderrechten zijn.
- ☐ leer ik dat we op 20 november de dag van de kinderrechten vieren.
- ☐ leer ik dat elk kind recht heeft op eten, drinken en naar school gaan.

1 Voor wie zijn de kinderrechten? Zet een kruisje onder de foto's.

2 **Kleur:** We vieren de dag van de kinderrechten elk jaar op

20 NOVEMBER!

3 Teken jouw klas en zoek de verschillen.

de klas van Ed in Haïti

EIGEN
INVULLING

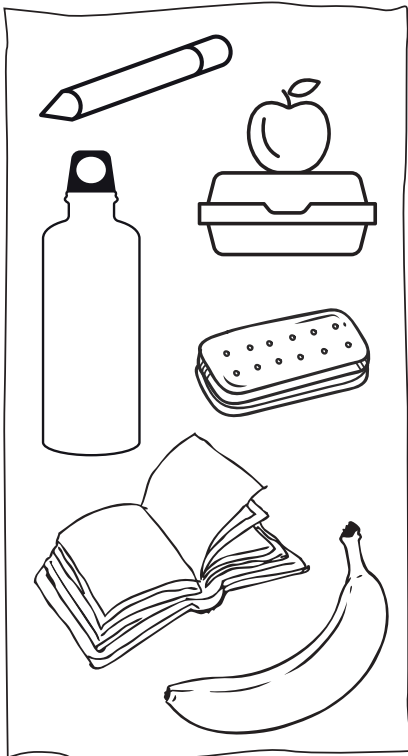
mijn klas

4 **Kleur wat in jouw schooltas zit.**

EIGEN
INVULLING

mijn schooltas – België

de schooltas van Babetta – Honduras

5 **Kom in actie! Kleur de letters van de opdrachten die je maakte.**

A

Vertel aan papa of mama wat je leerde.

C

Beeld een kinderrecht uit.

T

Schrijf met krijt '20 november' op de speelplaats.

I

Zoek alle kinderrechten op.

E

Maak een slinger met tekeningen van de verschillende kinderrechten.

!

Bedenk een actie en steun de *Stichting Onze Kleine Weeskinderen*.

Domein(en): mens en maatschappij

Onderwerp: kinderrechten

Lesduur: 50 minuten

LEERPLANDOELEN

Bij het onlinelesmateriaal vind je een overzicht met alle leerplandoelstellingen per les.

MATERIAAL

Voor elke leerling

- themaschrift p. 4-5
- kladpapier

Voor de leerkracht

- kopieerbladen p. 1-2

Het doel van de les

In deze les ...

- voel ik me verbonden met kinderen in het Zuiden.
- heb ik begrip voor kinderen met minder kinderrechten.
- leer ik dat elk kind recht heeft op zorg.

Vorbereiding

Voor de leerkracht

- Informeer je over het Kinderrechtenverdrag (kopieerbladen p. 1-2).
- Denk na of je met je klas of met de hele school tijdens De Warmste Week van Studio Brussel een actie voor de *Stichting Onze Kleine Weeskinderen* wil organiseren.
- Wees op je hoede voor het generaliseren van het verschil in toestand tussen het rijke Noorden en het arme Zuiden. Ook in het Zuiden wonen kinderen wiens rechten voor 100 procent gerespecteerd worden. Bij ons in het Noorden wonen er kinderen aan wiens recht op onderwijs, voeding, privacy ... niet voldaan wordt.

Start

Herhaal kort wat je in les 1 leerde. Doe dat aan de hand van deze vragen:

- *Wat zat er allemaal in de schooltas van Babetta?*
- *Welke kinderrechten ken je al?*
- *Op welke dag vieren we het Kinderrechtenverdrag?*

Geef opnieuw aan dat kinderrechten er voor alle kinderen van de hele wereld zijn. Ongeacht rijkdom, leeftijd, geslacht, huidskleur, geloof ...

We leren vandaag over kinderen die niet over alle kinderrechten beschikken. We leven ons in het leven van die kinderen in. We ondernemen actie om ons steentje bij te dragen.

themaschrift p. 4

TIP

Spreek met een leerling op voorhand af om de tekst te oefenen. Laat die leerling de tekst voorlezen aan de klas.

TIP

Gebruik een wereldkaart om België, Mexico en Peru te situeren.

TIP

Situeer met Google Maps het Zuiden op een wereldbol.

Kinderrechten overal ter wereld

Laat de leerlingen de eerste foto van **opdracht 1** bekijken. Laat hen via partnerwerk aan hun buurman of buurvrouw vertellen wat ze zien.

Bespreek daarna de vier pictogrammen die onder de foto staan. Vertel dat ze over kinderrechten gaan. Kom tot: zorg (dokter, medicijnen, tandarts ...), eten en drinken (voeding, variatie, tussendoortjes ...), school (naar school mogen gaan, les krijgen, iets leren, huiswerk krijgen ...) en spelen (sport, spel, ontspanning, vrije tijd ...).

Vertel het verhaal van Anna en laat de leerlingen reageren.

Ik ben Anna. Ik woon in Mexico. Mijn juf heet Hanna. Anna en Hanna, gek hé. Elke woensdag mag ik met haar mee naar huis. Ze geeft me eten. Mijn juf weet dat mijn mama niet genoeg verdient. Mijn mama kan niet elke dag naar de winkel gaan. Voor juf Hanna, tien op tien.

Bespreek dit verhaal aan de hand van deze vragen:

- Hoe heet het meisje? Anna
- In welk land woont ze? in Mexico
- Hoe heet haar juf? Hanna
- Waarom neemt juf Hanna Anna mee naar huis? Om haar eten te geven.
- Welk kinderrecht geniet Anna niet? recht op eten en drinken (laat dat aankruisen)
- Wat vind je daarvan?

Onderneem dezelfde stappen voor het tweede verhaal bij **opdracht 1**.

Hoi, mijn naam is Jim. Mijn papa zegt altijd dat ik zo sterk ben als een leeuw. Ik help hem op de boerderij. Ik zou graag naar school gaan, maar papa heeft mijn hulp nodig. Samen zorgen we voor 120 schapen, 4 koeien en een heel pak geiten. Mijn papa en ik zijn de twee beste vrienden van heel Peru.

Bespreek aan de hand van deze vragen:

- Hoe heet de jongen? Jim
- In welk land woont hij? in Peru
- Komt Jim goed overeen met zijn papa? ja
- Welk kinderrecht geniet Jim niet? school: naar school kunnen gaan (laat dat aankruisen)
- Wat vind jij daarvan?
- Zou je graag in de plaats van Jim zijn? Vertel.

Kinderen in het Zuiden

Vaak worden de rechten van kinderen in het Zuiden minder goed gerespecteerd. Bezorg de leerlingen een kladblad. Laat hen in het midden van dat blad een lijn tekenen. Aan de ene kant tekenen ze wat zij wel hebben en aan de andere kant wat kinderen in het Zuiden misschien niet hebben. Geef hints in de vorm van: sport en spel, eten en drinken, dokters, school, een naam, een huis ...

themaschrift p. 5

themaschrift p. 5

TIP

Maak complementaire duo's. Zet een sterkere lezer samen met een zwakkere lezer.

TIP

Merk op dat de kaders verschillende kleuren hebben. Zo kun je aan leerlingen die nog niet kunnen lezen duidelijk maken waarover het gaat.

Laat de leerlingen met hun tekening door de klas stappen. Op jouw teken vormen ze een duo en vertellen ze aan elkaar wat ze getekend hebben.

Bespreek klassikaal.

Laat bij **opdracht 2** de foto's verbinden met het juiste land.

Recht op gezondheidszorg

Bespreek met de leerlingen het woord gezondheidszorg. Inventariseer waar het precies over gaat. Kom tot: gezondheid, zorg, tandarts, pleisters, verzorging, ziekenhuis, dokter, verpleegster, bednet, medicijnen, onderzoeken, operaties ...

Laat de foto's van **opdracht 3** bekijken. Lees met de leerlingen de zinnen die bij de foto's staan.

Organiseer partnerwerk om opdracht 3 aan te pakken. Terwijl jij twee situaties met elkaar vergelijkt, kleuren de leerlingen het passende woord.

Situatie 1: Op bezoek bij de dokter

*Dan woont in **België**. Hij leest in zijn dagboek. Er staat dat hij dit jaar al vijf keer naar de dokter is gegaan. Kleine plekjes op zijn arm, een tand die een beetje bloedde, een griep, een keelontsteking en dan vorige week nog die wespensteek. **Vijf keer** op een jaar. Gelukkig wordt het bezoek aan de dokter bijna helemaal terugbetaald.*

*Esmeralda woont in **Peru**. **Eén keer** per jaar komt er een dokter naar hun dorp. Dan worden alle kinderen van het eerste leerjaar onderzocht. Voor alle andere pijntjes heeft de opa van Esmeralda een wondermiddeltje. Zuigen op zoethout tegen tandpijn, een beetje azijn op muggenbeten, vlug aan iets anders denken als je buikpijn hebt. Opa is een topkerel.*

Situatie 2: Naar het ziekenhuis

*Dario woont in **Peru**. Het is daar in de zomer veel warmer dan bij ons. De oma van Dario ligt in het ziekenhuis. Het ziekenhuis is **heel ver**. Als Dario bij haar op bezoek wil gaan, moet hij heel lang op de bus zitten. Omdat de bus in heel wat dorpjes stopt, is Dario wel drie uur onderweg. En dan 's avonds weer drie uur terug. Ondertussen gaat het goed met zijn oma. Haar knie is genezen en ze mag volgende week vrijdag alweer naar huis.*

*Linn woont in **België**. Ze moet naar het ziekenhuis voor een onderzoek. Gelukkig zijn er verschillende ziekenhuizen **in de buurt**. Ze gaan met de auto. Het is maar **even** rijden, op een kwartiertje zijn ze er. Daarna kan Linn weer snel terug naar school zodat ze de zwemles niet hoeft te missen. Linn wil later wereldkampioen zwemmen worden.*

Vraag de leerlingen wat ze gekleurd hebben en laat hen vrij reageren. Bespreek aan de hand van deze vragen:

- Krijgt Esmeralda uit Peru voldoende zorg? Waarom wel/niet?
- Gaat Dan niet te vaak naar de dokter? Waarom wel/niet?
- Wat als Dario uit Peru dringend naar het ziekenhuis moet?
- Is er aan het recht op 'gezondheidszorg' voldaan? Waarom wel/niet?

Afronding

Laat via YouTube het liedje Arroz con Leche beluisteren en bekijken.
Dit lied wordt door kinderen in Zuid-Amerika gezongen.
<https://www.youtube.com/watch?v=-QLLboEyOs4>

Overloop ter afsluiting de lesinhoud aan de hand van deze vragen:

- *Wat heb je vandaag geleerd?*
- *Wat bedoelen we met het Zuiden?*
- *Welke kinderrechten ken je al?*
- *Wat wil je er nog over kwijt?*

themaschrift p. 5

Beslis of je ingaat op **opdracht 4**. Je kunt de *Stichting Onze Kleine Weeskinderen* ondersteunen door tijdens De Warmste Week een actie op te zetten.

LES 2 Kinderrechten overal ter wereld

In deze les ...

- ☐ voel ik me verbonden met kinderen in het Zuiden.
- ☐ heb ik begrip voor kinderen met minder kinderrechten.
- ☐ leer ik dat elk kind recht heeft op zorg.

1 Luister naar de verhalen van Anna en Jim.
Kruis het kinderrecht dat ontbreekt aan.

☐ zorg

☒ eten en drinken

☐ zorg

☐ eten en drinken

☐ school

☐ spelen

☒ school

☐ spelen

2 Waar wonen Anna, Jim en jij? Verbind.

ik

België

Peru

Mexico

3 Kleur het juiste woord.

België Peru

Ik ga 5 keer 1 keer per jaar naar de dokter.

Het ziekenhuis is ver dichtbij .

België Peru

Ik ga 5 keer 1 keer per jaar naar de dokter.

Het ziekenhuis is ver dichtbij .

4 Kom in actie!

Stichting Onze Kleine Weeskinderen komt op voor de kinderrechten van kinderen in nood in Latijns-Amerika en de Caraïben. Steun hen en organiseer op school een actie voor De Warmste Week van Studio Brussel.

